V.O.B.o.W.

nr. 87 – augustus 2015

België-Belgique
P.B.
8800 Roeselare 1
BC 6675
P 409155

WEST-VLAAMSE ARCHEOKRANT

West-Vlaamse Archeokrant: Driemaandelijks tijdschrift, jaargang 23, afgiftekantoor Roeselare, Uitgever: V.O.B.o.W. vzw & WAR

Ondernemingsnummer: 414135857

Maatschappelijke zetel: Bergeikenstraat 48, 8800 Roeselare
Verantwoordelijke uitgever en verzending: Jozef Goderis
Bergeikenstraat 48, 8800 Roeselare (Rumbeke), 051/22.27.20

KORT VERSLAG VAN DE TENTOONSTELLING "CHIENS ET CHATS DANS LA PREHISTOIRE ET L'ANTIQUITE" TE TREIGNES (NAMEN)

Hendrik Hameeuw

In een uithoek van België ligt één van de meest actieve archeologische centra van België, het archeologisch Musée du Malgré-Tout te Treignes. Jaarlijks pakken ze er uit met een seizoenstentoonstelling rond rake thema's al dan niet in rechtstreeks verband met hun eigen expertise van prehistorische en Romeinse archeologie. Voor de zomer van 2015 (10/05 tot 11/11) spitsen ze toe op wat de Belg toch zo dierbaar is, hondjes en poesjes.

Treignes

Het nadeel voor het archeologisch centrum van Malgré-Tout is zonder meer haar locatie. Diep in het zuiden van de provincie Namur, in het valleitje van de Viroin tegen de Franse grens. In het verleden was het nochtans een geliefkoosde passage en kampplaats voor de prehistorische Europeaan en onder de Gallo-Romeinen lag de plaats langs de belangrijke verbindingsweg Keulen – St. Quintin en leidde de aanwezigheid van uiterst vruchtbare gronden tot de uitbouw van een grote villa (*pars urbana*). Vandaag ligt het ver van alles; geen autostrades in de buurt, en, al bevindt er zich ook het "Museum van de stoomtrein" (dus met bijhorende spoorlijnen), zonder NMBS verbinding meer. Het dorpje met talloze musea heeft wel zijn typische Waalse charme met gebouwen in natuursteen en alom aanwezige rust en kalmte. En voor Archeologen is er dus vooral het Musée du Malgré-Tout.

De beste vrienden van de mens

Zoals aangegeven hebben ze er de traditie opgebouwd om er jaarlijks een goed uitgewerkte tentoonstelling te organiseren; ditmaal rond het thema honden en katten in de prehistorie en de oudheid. De commissarissen hebben daarvoor een indrukwekkend ensemble samengebracht afkomstig uit 20 musea, depots en privé-collecties uit België, Frankrijk, Nederland, Luxemburg en Zwitserland. De keuze van het thema is zo eenvoudig als het origineel is. Het verleden benaderen aan de hand van voorwerpen, grote historische gebeurtenissen of ecologische evoluties is een klassieke aanpak. Door de mens nu eens via de bril van honden en katten te bekijken, blijkt dit een uiterst verfrissend perspectief.

België boven

Mogelijk verrassend voor vele bezoekers blijkt het dat vanuit België de laatste jaren een zeer interessante inbreng tot stand is gekomen i.v.m. nieuwe inzichten in het vaak moeilijk te ontrafelen domesticatieproces van onze intussen trouwste huisdieren. Zo gaat de expositie uitgebreid in op het baanbrekende werk van dr. Mietje Germonpré (Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, KBIN) die in de voorbije jaren onderzoek deed op fossiele resten van in België en Tsjechië gevonden overblijfselen van wolven en honden. Daarmee kon ze tot verassing van het kruin van de paleontologische wereld aantonen dat de honden zeer waarschijnlijk reeds 30.000 jaar geleden in een proces van domesticatie zaten; toen reeds waren honden dus geadapteerd aan de mensen waarbij/rond ze leefden, als eerste dier ooit.

Ook als het op katten aankomt, duiken alweer Belgische wetenschappers op, ditmaal het team van prof. Wim Van Neer en Dr. Veerle Linseele (KBIN en KU Leuven). Voornamelijk met onderzoek op recentelijk opgegraven vondsten uit Egypte konden zij nieuw licht schijnen op het temmingsprocess die er reeds in het 4de millennium v. Chr. geattesteerd kon worden en er zo uiteindelijk tot de domesticatie van de kat leidde: de *Felis silvestris*.

Een in de vorm van een kat mummiekist voor een kat (stuk uit de KMKG, Brussel)

Opstelling

Dit en ander wetenschappelijk onderzoek wordt doorheen de tentoonstelling aan de hand van goed opgestelde, volledig tweetalige (FR/NL) teksten geduid en geïllustreerd met originele skeletten, tekeningen, foto's en meer dan honderd uitgeselecteerde archeologische stukken uit de prehistorie, Griekse, Romeinse en Gallische leefwereld. Deze laatste worden opgesteld in goed verlichte glazen kijkkasten, waardoor de objecten van alle kanten bewonderd kunnen worden.

Deze expositie brengt zo een verhaal hoe honden en katten in verschillende culturen met de mens meeleefden; maar ook hoe ze exploiteert werden, zoals cynofagie (het eten van honden). De talloze afbeeldingen van honden en katten brengen ook de reeds zeer lang gekende verscheidenheid en variaties van de vele verschillende soorten mooi in beeld. Elke cultuur had zowel zijn favoriete rassen. Zo komt ook heel even Idefix (het hondje van Obilix, de compagnon van Astrix) aan bod. Blijkbaar een effectief archeologisch vastgestelde gewoonte bij de Galliërs om zich te laten vergezellen van een klein hondje.
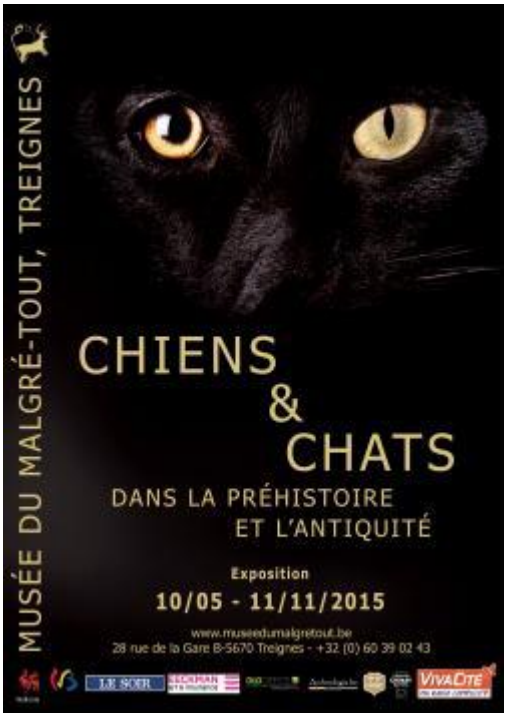
Alles bij elkaar is een bezoek aan deze tentoonstelling best de moeite waard; en ja, dus ook de trip naar Treignes. De expositie doorkruisen duurt zowat 45min, in combinatie met de vaste collectie goed voor anderhalf uur zeer goed bestede tijd. Daarna kan je nog steeds een wandeling gaan maken in de stille natuur van de Viroin-vallei met de vlakbij gelegen restanten van de Romeinse villa van Treignes.